

Sygn. akt VI U 803/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 września 2014 r. w S.

sprawy J. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania J. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 14 marca 2014 roku znak: (...)

zmienia zaskarżona decyzję w ten sposób, że przyznaje J. B. (1) prawo do emerytury pomostowej, poczynając od 1 stycznia 2014 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpoznaniu wniosku z 23 stycznia 2014 r., odmówił J. B. (1) prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony nie wykazał 10 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż nie przedstawił prawidłowego świadectwa pracy dotyczącego pracy w warunkach szczególnych, wystawionego na podstawie ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołaniem z dnia 31 marca 2014 r. ubezpieczony zakwestionował powyższą decyzję. Podkreślił, że w warunkach szczególnych pracował w okresie zatrudnienia od 1 grudnia 1978 r. do 12 listopada 1991 r. w (...), zajmując stanowisko rybaka pokładowego. Wskazał, że zakład pracy, w którym pracował w warunkach szczególnych nie istnieje, brak jest zatem możliwości uzyskania przez prawidłowego świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania ubezpieczonego z uzasadnieniem jak w zaskarżonej decyzji. Wyjaśnił, iż odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, mimo iż ten osiągnął wiek 55 lat, nie pozostaje w stosunku pracy i posiada wymagany okres zatrudnienia wynoszący ponad 25 lat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. B. (1) urodził się w dniu (...).

Bezsporne.

Wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym w dniu 23 stycznia 2014 r. W tej dacie posiadał staż pracy przekraczający 25 lat – legitymował się bowiem okresem ubezpieczenia wynoszącym 26 lat, 7 miesięcy i 6 dni.

Ubezpieczony nie pozostaje obecnie w stosunku pracy.

Bezsporne, a nadto dowody:

- wniosek o emeryturę - k. 1-9 plik I akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia - k. 75 plik I akt rentowych.

W okresie od 1 grudnia 1978 r. do 2 listopada 1992 r. J. B. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy kolejno na stanowisku młodszego rybaka przetwórstwa, rybaka przetwórstwa, starszego rybaka przetwórstwa, rybaka pokładowego, starszego rybaka pokładowego w Przedsiębiorstwie (...) w S.. W tym czasie, w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 12 listopada 1991 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w dziale B dział IV poz. 4 pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra Kierownika UGM z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej (tj. pracę rybaka morskiego na statkach).

W okresie od 13 listopada 1991 r. do 30 października 1992 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego celem podjęcia zatrudnienia u armatora zagranicznego (...) (statek m/s R.).

Bezsporne, a nadto dowody:

- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach 2.11.1992 r. k. 21 plik I akt rentowych;
- świadectwo pracy - k. 19 plik I akt rentowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz.1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art.5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei w art. 8 ustawy pomostowej wskazano, że pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn;

2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, **wynoszący co najmniej 10 lat.**

W art. 49 ustawy wskazano natomiast, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W art. 3 ustawy wskazano, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Prace o szczególnym charakterze są to natomiast prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (art. 3 ust 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace, o których mowa w ust. 1 lub 3 w pełnym wymiarze czasu pracy (art. 3 ust. 4 i 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym (art. 3 ust. 6) a za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 ust. 7).

Poza sporem w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony posiada co najmniej 25 letni okres składkowy i nieskładkowy ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, że ukończył 55 lat i nie pozostaje w zatrudnieniu. Organ rentowy nie kwestionował również, iż w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 12 listopada 1991 r. ubezpieczony, będąc zatrudnionym kolejno na stanowisku młodszego rybaka przetwórstwa, rybaka przetwórstwa, starszego rybaka przetwórstwa, rybaka pokładowego, starszego rybaka pokładowego w Przedsiębiorstwie (...) w S., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych (praca rybaka morskiego na statkach). Organ rentowy odmówił jednak ubezpieczonemu potraktowania spornego okresu wykonywania pracy w charakterze rybaka morskiego jako okresu pracy w warunkach szczególnych, wskazując, że za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. ubezpieczony dodatkowo powinien przedłożyć wystawione przez pracodawcę zaświadczenie - o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych - potwierdzające

okresy pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Zdaniem organu rentowego skoro ubezpieczony nie przedłożył przedmiotowego zaświadczenia, nie można było uznać, aby wykazał o w postępowaniu przed organem rentowym, iż w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyższe stanowisko organu rentowego zobligowało sąd do oceny, czy w analizowanym przypadku brak zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ustawy pomostowej stanowi przeszkodę do przyznania J. B. (1) prawa do emerytury pomostowej. W ocenie sądu odpowiedź na to pytanie musiała być negatywna.

Na wstępie wyjaśnienia wymaga, że faktem jest, że w celu uzyskania emerytury pomostowej okresy pracy w warunkach szczególnych przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. powinny zostać udokumentowane zaświadczeniem o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, wystawionym przez pracodawcę. Zaświadczenie to zawiera jednak wyłącznie oświadczenie wiedzy, a nie oświadczenie woli. Jego wystawienie albo niewystawienie przez pracodawcę nie wywołuje zatem skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym.

Mając to na względzie sąd zważył, że J. B. w celu udokumentowania zatrudnienia w warunkach szczególnych na stanowisku rybaka morskiego przedłożył w organie rentowym świadectwo pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z których wynika, że w okresie od dnia od 1 grudnia 1978 r. do 12 listopada 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na statkach jako rybak morski. Jednocześnie wyjaśnił, że z uwagi na likwidację zakładu pracy nie może przedłożyć zaświadczenia wystawionego przez pracodawcę, w którym potwierdziłby on, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w spornym okresie można uznać za prace w warunkach szczególnych również w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Fakt zlikwidowania (po przeprowadzonym postępowaniu upadłościowym) przedsiębiorstwa (...) jest przy tym w S. faktem powszechnie znanym.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że w wykazie A i B stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowiącego akt wykonawczy do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wymienione są m.in. prace **rybaków morskich** (poz.9 Dział VIII Wykazu A oraz poz. 4 dział IV wykazu B). Również w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych, pod poz.22 wymienione zostały prace **rybaków morskich**. W ocenie sądu nie budzi wątpliwości interpretacyjnych, że stanowisko określone w wykazie A dziale VIII pod poz. 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest tożsame ze stanowiskiem wskazanym pod poz. 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. W obu aktach prawnych wskazano bowiem, że pracami w warunkach szczególnych są prace rybaków morskich.

Skoro z bezspornych ustaleń stanu faktycznego (potwierdzonych zapisami w świadectwie pracy, świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych) wynika, że w okresie od dnia od 1 grudnia 1978 r. do 12 listopada 1991 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy właśnie w charakterze rybaka morskiego, to w świetle powyższych regulacji nie budzi wątpliwości, że w przedmiotowym okresie J. B. (1) wykonywał prace w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, uprawniające do otrzymania emerytury pomostowej. Co za tym idzie, decyzja ZUS odmawiająca mu przyznania prawa do tego świadczenia, jest błędna.

Zgodnie z normą art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jak jednak wynika z treści przepisu art. 26 ust. 1 ustawy, emeryturę pomostową wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur, określonych m.in. w art. 129 ustawy emerytalnej. Ten ostatni przepis stanowi zaś, iż świadczenia

wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Skoro więc ubezpieczony 55 rok życia ukończył w dniu (...)r., a wniosek o emeryturę złożył w dniu 23 stycznia 2014r., to sąd – działając na podstawie, art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on wniosek o to świadczenie, tj. od 1 stycznia 2014 r.